Expresia şi simbolul în procesul de comunicare artistică

Daniela BĂDILĂ

Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Ştiinţe Socio-Umane
"Lucian Blaga" University of Sibiu, Faculty of Social and Human Sciencies
danielabadila@yahoo.com

Expression and Symbol in the Process of Artistic Communication.

Both expression and symbol are instruments of the artistic form of communication or expression, or the typification of a universal content. The correct interpretation of a painting depends in a great degree on the understanding of the symbolic connotations reduced to compositional schemes/frameworks and conventions, which tend to equalize the way in which a certain idea should be rendered, expressed in concrete terms of perceptible sensorial and self-expression. Hence, the success of the work of art consists of the ordering the attention towards details and the later reintegration thereof in the work as a whole.

Keywords: expression, symbol, communication, abstract and compositional framework.

Dacă expresia este conţinutul primar al vederii în viaţa cotidiană cu atât mai adevărat va fi acest lucru prin felul cum priveşte artistul realitatea, pe care şi-o clădeşte, abstractizând forma percepţiilor sale printr-o analiză echilibrată, ritmică şi armonioasă, dirijată şi definită de emoţie[1].

Calităţile expresive sunt mijloacele de comunicare. Ele îi atrag atenţia şi îi permit să-şi înţeleagă şi să-şi interpreteze trăirile, care determină configuraţiile formale pe care le creează. Pregătirea studenţilor în artă, trebuie să implice ascuţirea sensibilităţii lor faţă de aceste calităţi şi instruirea lor în sensul de a considera expresia ca un criteriu călăuzitor pentru fiecare trăsătură de penel sau creion şi pentru fiecare lovitură de daltă.

"Expresia este în general imaginea unui sentiment. Un actor care nu se pricepe la pictură este un actor prost; un pictor care nu e fizionomist e un pictor de rând [...]. Omul se înfurie, e atent, e curios, iubeşte, urăşte, disprețuieşte, îi e silă, admiră şi fiecare mişcare a sufletului său i se zugrăveşte pe chip în trăsături clare, vădite, asupra cărora nu ne înşelăm niciodată, [...] e temelia judecăţii noastre despre urâţenie şi frumuseţe [...][2]. Investigarea expresiei sub aceste aspecte prezintă conţinutul valoric artistic atât pentru teoreticieni cât şi pentru practicieni[3].

Tânărul artist trebuie îndemnat să considere modelul său un motiv liber inventat, ca o configuraţie de mase, planuri şi direcţii.

Expresia şi simbolul se pot înlocui reciproc. Sarcina de exprimare sau simbolizare a unui conţinut universal, cu ajutorul unei imagini particulare, se realizează nu numai prin configuraţia formală, ci şi prin subiect. Termenul de simbolism poate fi utilizat printr-un sens mai restrâns numai prin raportarea la subiect. Calităţile dinamice bazate pe forme, culori şi evenimente s-au dovedit a fi necesare oricărei experienţe vizual-artistice[4]. Subiectul şi compoziţia sunt menite să întruchipeze o idee într-o lume reală sau imaginară, atâta timp cât reuşim să facem distincţia între elementele formale, care sunt universale, şi cele de expresie, care sunt temporale[5], astfel realizându-se imaginea explicită a denumirii de expresie.

Interpretarea corectă a unei picturi depinde mult de convenţii. Aceste convenţii tind să uniformizeze modul în care trebuie redată o anumită idee. Astfel, în arta creştină, un crin simbolizează neprihănirea Fecioarei, mieii sunt discipolii, iar două căprioare adăpându-se dintr-un heleşteu reprezintă desfătarea dreptcredincioşilor[6]. Opuse semnelor convenţionale, expresiile artistice îşi poartă conţinutul ca pe un mesaj unic şi secret. Simbolul, fiind puntea dintre cele două lumi, cea cerească şi cea pămân-

tească, empiricul si idealul, transformându-le pe una în cealaltă[7].

Sensul cel mai profund este transmis ochiului, în mod eficace şi nemijlocit, de caracteristicile conceptuale ale schemei compoziționale. Imaginea trece dincolo de simpla lămurire a întelesului povestirii înfățisate, astfel, trăsăturile expresive reies explicit şi implicit de îndată ce ne concentrăm asupra dinamicii imaginilor[8].

Conformația vizuală a unei opere de artă nu este doar un joc arbitrar de forme şi culori. Nici subiectul nu este arbitrar sau lipsit de importanță. El se corelează exact cu schema formală oferind astfel întruchiparea concretă a unei teme abstracte. Nici schema formală, nici subiectul nu constituie conținutul fundamental al operei de artă. Ambele sunt instrumente ale formei artistice, servind la a da trup unei abstracții universal invizibile. Oricine a reuşit să sesizeze abstracția în arta figurativă va vedea continuitatea chiar dacă arta încetează sa mai redea obiecte din natură.

În felul său propriu, arta nonmimetică face ceea ce a făcut arta din totdeauna.

Orice operă reuşită prezintă un schelet de forță al cărui înteles poate fi descifrat tot atât de prompt ca şi cel din opera lui Michelangelo, care îndeamnă la deplasarea atenției spre detalii şi reintegrarea ulterioară a acestora în ansamblu[9].

Aceasta artă abstractă nu este „forma pură" deoarece noi ştim că până şi cea mai simplă linie exprimă un sens vizibil şi este, ca atare simbolică.

Nici un stil nu constituie apogeul artei.

Fiecare stil nu este decât un mod de a privi lumea, o imagine a Muntelui Sacru, care ne prezintă aspecte diferite din locuri diferite, dar poate fi văzut de pretutindeni ca fiind acelaşi.

Note:

1. Herbert Read, *Semnificația artei*, Edit. Meridiane, Bucureşti 1969, p. 32
2. Denis Diderot, "Ce ştie toată lumea despre expresie şi câteva lucruri pe care nu toată lumea le ştie", *Scrieri despre artă*, Ed. Meridiane, 1967, traducere de Gellu Naum, pp. 34-35.
3. Anca Oroveanu, *Teoria europeană a artei şi psihanaliza*, Ed. Meridiane, Bucureşti, 2000, pp. 90-91.
4. Rudolf Arnheim, *Arta si percepția vizuală*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1979, p. 433
5. Herbert Read, p. 32
6. Paul Evdochimov, *Arta icoanei, o teologie a frumuseții*, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1992, pp. 227-242
7. Ibidem, p. 78
8. Rudolf Arnheim, p. 433
9. Anca Oroveanu, p. 97.

Bibilografie:

Rudolf Arnheim, *Arta şi percepția vizuală* , Ed. Meridiane, Bucureşti, 1979.

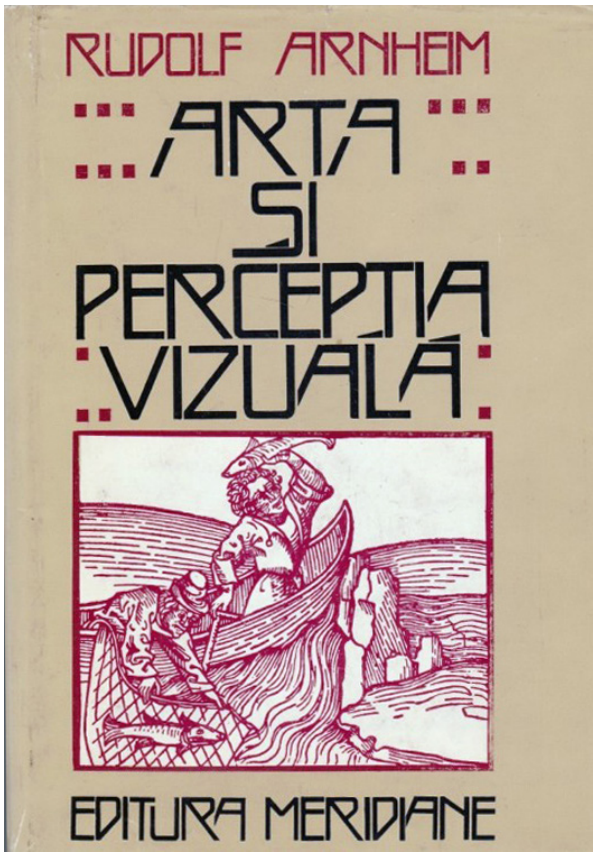
Denis Diderot, *Scrieri despre artă / Writings on Art,* Ed. Meridiane, 1967, traducere de Gellu Naum.

Paul Evdochimov, *Arta icoanei, o teologie a frumuseții / The Art of the Icon, a Theology of Beauty,* Ed. Meridiane, Bucureşti, 1992.

Anca Oroveanu, *Teoria europeană a artei şi psihanaliza / The European Theory of Art and the Psychoanalysis,* Ed. Meridiane, Bucureşti, 2000.

Herbert Read, *Semnificația artei / The Meaning of Art,* Edit. Meridiane, Bucureşti 1969.

Herbert Read, *Semnificația artei*, Ed. Meridiane, Bucureşti 1969.



https://images.okr.ro/serve/auctions.v7/2016/oct/21/2d16c504c38bda-9ffeb7f6d744731c07-5397377-700_700.jpg